

حسین امینی
عکاس: اعظم لاریجانی

درست کار

نخه انضباط

رعایت نظم و پرهیز از هرگونه بی‌سامانی در کار و مدیریت زمان همان انضباط کاری است؛ یعنی انجام کار با توجه به اصول آن و انجام به موقع هر کار که خود از مهم‌ترین عوامل موفقیت در کار و بهره‌وری و استفاده بهینه از سرمایه‌هاست. متأسفانه به تأخیر انداختن کارها، حتی در امور روزمره، از عادت‌های ناپسند بسیاری از ما شده است، در حالی که می‌دانیم نباید کاری را که مسئولیت آن را بر عهده گرفته‌ایم، و توانایی انجام آن را داریم، عقب بیندازیم.

انضباط کاری

امام علی (ع) در عهدنامه‌ی مالک اشتر به وی سفارش می‌کند: «هر روز کار همان روز را انجام بده (کار امروز را به فردا مینداز)؛ چه، هر روزی کاری برای خود دارد» (نامه ۵۳، نهج‌البلاغه). در واقع نیز همین‌طور است. وقتی هر روز کار خودش را داشته باشد، معلوم است که مجال جبران عقب‌افتادگی‌ها پیش نمی‌آید! برای اجتناب از بی‌نظمی در کار باید همیشه یادمان باشد فاصله بین تصمیم و اقدام را کوتاه کنیم. وقتی می‌خواهیم کاری انجام بدهیم، نباید بگوییم بعداً. همان موقع باید انجامش بدهیم؛ حتی اگر خسته هستیم یا به اصطلاح چندان حالش را نداریم. البته ممکن است در موقعیتی کار مهم‌تری پیش بیاید که به ناچار باید انجام کار را به تأخیر بیندازیم. همچنین، باید بدانیم لازمه انضباط کاری، پرهیز از هرگونه شتابزدگی در کارهایی است که زمان انجامشان نرسیده است. این نیز بسیار مهم است. پیامبر (ص) فرموده است: «خداوند بنده‌ای را دوست دارد که چون کاری انجام دهد، محکم کاری کند.» ماجرای بیان این حدیث نیز شنیدنی است. وقتی سعد بن معاذ، از یاران پیامبر (ص) از دنیا رفت، پیامبر در تشییع جنازه او شرکت کرد. وقتی خواستند پیکر وی را دفن کنند، پیامبر به درون قبر رفت، آجرها را چید و سپس سنگ و گل خواستند و شکاف بین آجرها را با دقت پر کردند. اصحاب در شگفت این همه محکم کاری و دقت در بنای یک قبر بودند که آن حضرت فرمودند: می‌دانم که آن به زودی فرسوده می‌شود و می‌پوسد، اما خداوند بنده‌ای را دوست دارد که چون کاری انجام دهد، آن را درست و استوار و بی‌نقص به انجام برساند (الحیاء، جلد ۱۲: ۴۱).

این درس مهمی است که پیامبر (ص) به ما داده‌اند. وقتی در ساخت یک قبر که در آن زمان پایداری و دوام چندانی از آن انتظار نمی‌رفت، محکم کاری و بی‌نقص بودن باید ملاحظه می‌شد، معلوم است که در دیگر کارها این نکته چقدر اهمیت دارد!

پس باید به کیفیت و استواری کارها اندیشید. این همان کاری است که با رعایت آن از دوباره‌کاری‌ها و خرابکاری‌ها، و هدررفت سرمایه‌ها می‌توان پیشگیری کرد. نباید فقط حجم و کمیت کار را در نظر گرفت و البته که این کار به آگاهی و مطالعه و تحقیق مستمر و کسب مهارت کافی در مورد انجام آن نیز نیاز دارد. باز هم از امام علی (ع) خوانده‌ایم که فرموده است: «از آن پرهیز که بیش از موعد در کارها شتاب ورزی یا با وجود امکان انجام دادن آن‌ها، مسامحه کنی.» بنابراین، هر چیز را در جای خود قرار ده و هر کار را در هنگام خود به انجام برسان (پیشین). باید بدانیم: «همه این کارها به برنامه‌ریزی نیاز دارد. وقتی با برنامه‌ریزی و دقت وظایف و فعالیت‌های خود را نظم می‌دهیم، غالباً کارهایمان به موقع و به‌طور کامل انجام می‌شوند و دغدغه‌ای در مورد عقب افتادن آن‌ها نخواهیم داشت. آن زمان است که می‌توانیم مسئولیت‌های متناسب با زمان و انرژی خود را بپذیریم و نسبت به انجام آن‌ها متعهد باشیم. آن وقت است که دیگران نیز می‌توانند روی تعهد و قول ما حساب کنند. به‌علاوه، همین نظم و ترتیبی که در زندگی و در کار ما جریان دارد، سبب جلوگیری از اتلاف وقت و دوباره کاری می‌شود و حاصل این همه، آرامشی است که پیدا می‌کنیم؛ آرامشی که به نوبه خود باعث انجام بهتر کارها و وظایف محوله خواهد شد.

محکم کاری

باید کارها را درست و اصولی انجام داد و با استحکام و استواری به انجام رساند. انتقان عمل یکی از آموزه‌های مهم اخلاقی و کاربردی در اسلام است و این یعنی در انجام کارها کیفیت نیز مهم است. باید بدانیم، کارهایی اثر پایدار دارند که از کیفیت بالا برخوردار باشند؛ همان که نظامی در منظومه لیلی و مجنون در نصیحت به فرزندش بر آن تأکید می‌کند:

می‌کوش به هر ورق که خوانی کان دانش را تمام دانی

پالان‌گری‌ای به غایت خود بهتر ز کلاه‌دوزی بد

آری، کار خود را خوب انجام دادن، بهتر است از کار بزرگی که خوب انجامش نداده باشید. متأسفانه با این همه تأکید، برخی از ما حتی در کارهای شخصی و فعالیت‌های روزمره خویش نیز به کامل و بی‌نقص بودن کارها بی‌توجهیم. برق کاری که سیم‌های برق را در پایان بدون حفاظ به حال خود رها می‌کند یا راننده‌ای که بعد از اتمام پنچرگیری اتومبیلش، سنگ‌هایی را که برای حفظ جان و مال خویش در جاده چیده است، همین‌طور در وسط جاده می‌گذارد و می‌رود، نمونه‌هایی از افراد بی‌توجه هستند. در کارهای جمعی نیز چنین رفتاری سبب می‌شود به راحتی کالای بی‌کیفیت و نامطمئن روانه بازار شود. در حالی که اگر به کیفیت اندیشیده و کالایی تولید شود که از استواری و زیبایی برخوردار باشد، می‌تواند خواسته مشتریان را تأمین کند. آن وقت تقاضای آن کالا نیز افزایش می‌یابد و تولید رونق می‌گیرد؛ در ایران خودمان، نمونه‌های کالای ایرانی با کیفیت کم نیستند.

پس در هر کاری که هستیم، آن را با استحکام و استواری به سرانجام برسانیم و سرسری کار نکنیم.